

Egy évtizede az integritásért, elkötelezetten a korrupció ellen

A Belügyminisztérium, az Állami Számvevőszék, a Gazdasági Versenyhivatal, a Közbeszerzési Hatóság, a Kúria, a Legfőbb Ügyészség, a Magyar Nemzeti Bank és az Országos Bírósági Hivatal értékelése az elmúlt év korrupcióellenes tevékenységéről

Budapest, 2021. december 6. – Stratégiai jelentőségű a korrupció elleni fellépés, hiszen az ország megítélése mellett nagymértékben befolyásolja a nemzetgazdaság fejlődését is. A korrupció leküzdéséhez és az integritás alapú közigazgatási kultúra megteremtéséhez – ahogy az elmúlt évtizedben, a továbbiakban is – az állami intézmények összehangolt együttműködésére van szükség – szögezték le a X. jubileumi Integritás Kerekasztalon részt vevő állami vezetők.

Az Állami Számvevőszék kezdeményezésére – a közigazgatási és igazságügyi miniszter, a legfőbb ügyész, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke 2011. november 18-án Budapesten közös szándéknyilatkozatot írtak alá, amelyben erkölcsi kötelezettséget vállaltak az általuk vezetett állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, a korrupcióellenes eszköztár fejlesztésére. Az összefogáshoz 2012-ben csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal, majd 2014-ben a Belügyminisztérium, 2016-ban – az együttműködés V. évfordulóján – a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank, tavaly pedig a Gazdasági Versenyhivatal is.

Az eltelt egy évtizedben Magyarország zéró toleranciát hirdetett a korrupcióval szemben, s célzott, hatékony lépések történtek annak megelőzésére, visszaszorítására. Az állami intézmények által képviselt korrupcióellenes tevékenységek több területen is szorosan összekapcsolódtak, egymásra épültek, s erősítették egymást. Kiemelkedő eredmény, hogy - a 2011-ben még jórészt ismeretlen - integritás fogalom mára szerves részét képezi a közintézmények működésének: kiépültek azok az integritásirányítási- és kontrollrendszerek, amelyek hozzájárulnak a korrupciós helyzetek rendszerszintű kialakulásának megelőzéséhez.

Bár a szándéknyilatkozat célkitűzései teljesültek, az elért eredmények fenntartása és az integritáskultúra további erősítése érdekében a közös erőfeszítéseket folytatni kell – nyilvánították ki a X. Integritás Kerekasztal résztvevői.

* * *

A rendezvényen **Dr. Pintér Sándor, miniszterelnök-helyettes, belügyminiszter** hangsúlyozta: „A közélet tisztaságáért tett első közös szándéknyilatkozat óta eltelt tíz évben a Belügyminisztérium elkötelezettsége töretlen a korrupció elleni küzdelemben. A tárca szerepe e területen még hangsúlyosabbá vált, a kialakított hatékony jogszabályi környezet és eszköztár nagyban hozzájárult az eredményes hatósági fellépéshez.”

Domokos László, az Állami Számvevőszék elnöke elmondta: „10 évvel ezelőtt megígértem, hogy a Számvevőszék képes lesz arra, hogy rendszerszinten ellenőrizze az egyes ágazatok korrupció elleni védettségét. Büszkén jelenthetem be, hogy idén befejeztük mind a 3197 önkormányzat és 1284 önkormányzati hivatal értékelését, valamint folyamatban van 3300 önkormányzati intézmény és közel 600 önkormányzat és társulás irányítása alá tartozó intézmény, illetve mintegy 1350 önkormányzati tulajdonú vállalat rendszerszintű értékelése. Mindez azt jelenti, hogy 2021-ben a Számvevőszék még nagyobb hatást gyakorol a közsféra korrupció elleni védettségére.”

Dr. Kandrács Csaba, az MNB alelnöke rámutatott: „Az integritás erősítésére az MNB idén megújította belső Etikai Kódexét, amely a jogszabályokon túl további etikai követelményeket határoz meg az egyes szakterületeknek. A jegybanknál a belső kontrollokat értékelő Integrált Bizonyosság Program keretében mérik fel az intézményen belüli folyamatok, tevékenységek kockázati kitettségét, kontrollkörnyezetét. Új compliance kockázatértékelési módszertan jött létre a VIBER kapcsán az új és a meglévő ügyfélkört érintően a visszaélések,

csalárd kezdeményezések megelőzésére, amit a fizetési, elszámolási, kiegyenlítési rendszerek kapcsán érintett valamennyi szereplő is alkalmazhat.”

Dr. Patyi András, a Kúria elnökhelyettese nyomatékosította: „A Kúria **alaptörvényi meghatározottságánál** fogva az ítélkezést ellátó általános hatáskörű bíróságok egyike, amely saját ítélkező szintjén egyedülként működve, az egyedi ügyekben történő igazságszolgáltatás mellett köteles biztosítani a bírósági jogalkalmazás egységességét. A Kúriának ezért szilárdnak, magabiztosnak és megbízhatónak kell lennie. A megbízhatóság egyik feltétele az átlátható, minden illetéktelen befolyástól mentes intézményi működés. A Kúria ezért a korrupcióellenes ügyekben folytatott büntető igazságszolgáltatás és jogegységesítés mellett folyamatosan biztosítja saját bírói és tisztviselői karának, munkafolyamatainak ellenállóképességét is, és **kezdetől fogva részt vesz az állami szervek korrupcióellenes együttműködésében**. Az együttműködést elindító szándéknyilatkozat 2011 decemberi aláírása óta a Kúria jelentős mértékben fejlesztette **korrupcióellenes eszköztárát** és ehhez kapcsolódóan valamennyi igazgatási munkafolyamat szabályozása megvalósult.”

Dr. Senyei György Barna, az Országos Bírósági Hivatal elnöke rávilágított: „A bíróságok 2021. évi működésére – az előző évhez hasonlóan – rányomta a bélyegét COVID-19 világjárvány elleni védekezés. Ennek következtében az ügyfelek és a bírósági dolgozók egészségének védelme vált a bíróságok működtetésének prioritásává, ugyanakkor ezzel egyidejűleg az ítélkező munka és az igazgatás folyamatosságát is biztosítani kellett. A bíróságok működése a megváltozott körülmények között is folyamatos volt, amiben ügydöntő jelentősége volt a digitális eszközök és megoldások használatának.”

Dr. Kovács László, a Közbeszerzési Hatóság elnöke hangsúlyozta: „A Közbeszerzési Hatóság az eljárások integritásának elősegítése érdekében idén minden ellenőrzési területen tovább szigorított. Közel 24.000 beérkezett hirdetmény esetében csaknem ugyanennyi szabálytalanságra vonatkozó figyelmeztetést – hiánypótlást – küldtünk ki, megelőzve ezzel számos jogszerűtlen eljárás lefolytatását. A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások számát az elmúlt években csaknem a tizenötödre csökkentettük, mára ez évi kb. 250 eljárást jelent, ami az összes eljárás 2-3%-a. A szerződés-ellenőrzések számát több, mint 10%-kal növeltük. Továbbra is jelentős a Hatóság ellenőrzési tevékenysége alapján hivatalból indított jogorvoslati kezdeményezések száma, 123 szervezet ellen 117 jogorvoslati kérelmet nyújtottunk be, amely az összes hivatalbóli kezdeményezés több, mint egyharmada. A transzparenciát növelve honlapunkon és mobilapplikációnkon folyamatosá tettük a közbeszerzésre vonatkozó statisztikák közzétételét.”

Dr. Lajtár István közjogi legfőbb ügyész helyettes kifejtette: „Magyarország Ügyészsége – a jogi és technikai újításoknak köszönhetően – az elmúlt időszakban a világjárvány ellenére is hatékonyan működött. A 2020 márciusában bevezetett veszélyhelyzet a büntetőeljárás törvényben foglaltaktól eltérő eljárásjogi szabályokat határozott meg. Az ügyészség szerepe rendkívüli módon felértékelődött, hiszen nem csupán a vádat képviselte a bíróság előtt, vagy a nyomozás felügyeletét látta el, hanem aktívan segítette az eljárások gyors és járványügyi szempontból minél kevesebb kockázatot jelentő befejezését.”

Rigó Csaba Balázs, a GVH elnöke kiemelte: „A nemzeti versenyhatóság 2021-ben sem tétlenkedett: a Versenytanács az idei esztendőben kiszabott összes mintegy 17,3 milliárd forintnyi bírság 94%-át versenykorlátozások miatt róta ki. Ez jól mutatja, hogy a **GVH** képes felszámolni a magyar fogyasztókat károsító kartelleket és nem csupán fogyasztóvédelmi ügyekben aktív. Ennél is fontosabb azonban, hogy a GVH döntései felszámolják a magyar fogyasztókat károsító tisztességtelen piaci magatartásokat és versenykorlátozásokat.”

BELÜGYMINISZTERIUM

A korrupció elleni fellépésben a Belügyminisztérium elkötelezettsége töretlen. A küzdelem három pillére a korrupció-megelőzés, a hatékony bűnüldöző tevékenység és az e-közigazgatás fejlesztése.

A **korrupciómegelőzés** kereteit a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia jelöli ki, az abban meghatározott feladatok végrehajtását a tárca és a Nemzeti Védelmi Szolgálat 2021-ben is folytatta.

Amint az új koronavírus járvány engedte, újraindultak azok a műhelymunkák, konferenciák és tréningek, melyekkel a közigazgatás, a rendvédelem és az önkormányzatok szakembereit, illetve az üzleti élet szereplőit segítjük a korrupciós kockázatok kezelésében, szervezeteik integritásának erősítésében, és az integritást sértő cselekmények azonosításában. Folytatódott az ügyészekkel közös képzéssorozat, immár a bírakkal is kiegészülve.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem munkatársai közreműködésével történik a korrupciós és integritási kockázatokkal fokozottan érintett álláshelyek és munkakörök feltérképezése, valamint – a korrupció szempontjából pozitív és negatív példák bemutatása érdekében – a szakmai életutakat bemutató interjúk felvétele a kiválasztott állománytagoktól.

Az állami szervek integritását sértő – és azon belül is kiemelten a korrupciós és hivatali – **bűncselekmények üldözésében** a Nemzeti Védelmi Szolgálat szerepe megalakulása óta meghatározó. A cél változatlan: átláthatóan, elszámoltathatóan működő közigazgatás, ahol a magas belső morállal rendelkező munkatársak ellenállnak a korrupciós törekvéseknek.

Jelentős kihívás a hálapénz több évtizede fennálló, az egészségügyi ellátás esélyegyenlőségét aláásó gyakorlatának felszámolása. Ennek érdekében a jogalkotó 2021. január 1-jétől kriminalizálta a jogtalan előny egészségügyi ellátás során történő adását és elfogadását, az NVSZ büntető, bűnmegelőző hatáskörét kiterjesztette az egészségügyi szolgálati jogviszonyban állókra, valamint az irányításukat, felügyeletüket ellátó közintézmények dolgozóira.

A hatáskörbővülést követően a Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenysége lefedi a közszféra, azon belül a rendvédelem, a közigazgatás, valamint az állami egészségügy szinte valamennyi szervezetét, munkavállalóját, a védett szervek munkatársainak létszáma meghaladja a 460 ezer főt.

Az elmúlt időszakban különösen nagy hangsúlyt helyeztünk az **e-közigazgatás fejlesztésére**.

A projektek célja, hogy egy-egy ügy indítása és lezárása közötti ügyintézési lépések emberi beavatkozás nélkül történjenek meg. A mesterséges intelligenciával támogatott informatikai eszközök és folyamatok fejlesztése támogatja az átlátható és a közélet tisztaságát garantáló automatizált eljárásokat, valamint lehetővé teszi a rugalmas humán erőforrás-gazdálkodást. Az ügyintéző-ügyfél kapcsolatok számának csökkentése és az automatizált döntéshozatal széleskörű bevezetése hatékonyan képes visszaszorítani a közigazgatás működésének korrupciós kockázatait.

A fejlesztés jelentős mérföldköveit jelentették az elektronikus ügyintézés keret-szabályrendszerének megalkotása, az E-önkormányzat portál, az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér, az e-Személyi igazolvány, az OkmányApp, valamint a különböző gépjármű nyilvántartási adatok lekérését lehetővé tevő rendszerek bevezetése, illetve a személyre szabott ügyintézési felület (magyarorszag.hu) megújítása, amely a hazai e-közigazgatási szolgáltatások gyűjtőoldala.

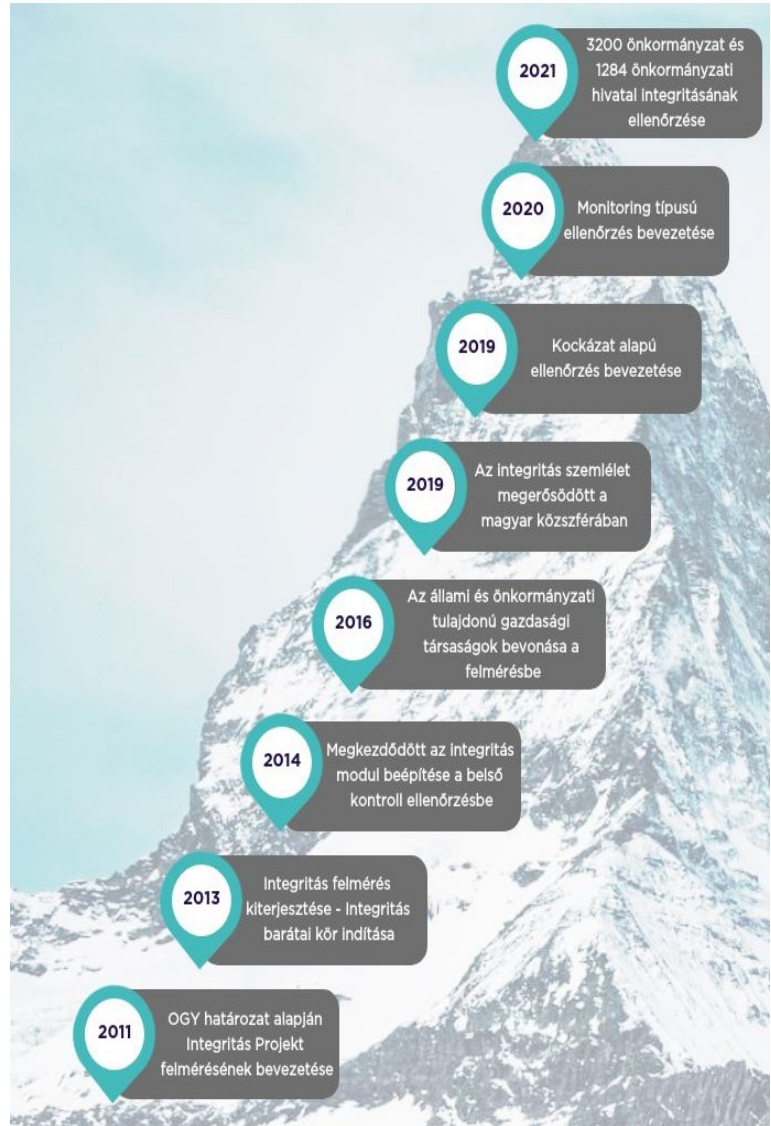
A közélet tisztaságáért tett első közös szándéknyilatkozat óta eltelt tíz évben a Belügyminisztérium elkötelezettsége töretlen a korrupció elleni küzdelemben. A tárca szerepe e területen még hangsúlyosabbá vált, a kialakított hatékony jogszabályi környezet és eszközrendszer jelentősen hozzájárult az eredményes hatósági fellépéshez.

Magasabb szintre lépett Magyarországon a korrupció elleni fellépés az elmúlt 10 évben: az ÁSZ előbb az évenként elvégzett Integritás-felméréssel elterjesztette az integritás szemléletét a magyar közszférában, ezután a módszert ellenőrzéssé fejlesztette, 2021-re pedig széleskörű tanácsadással és tudásmegosztással tovább erősítette a közpénzt felhasználó szervezetek helyzetét, ezzel is növelve az ellenálló képességüket.

Az ÁSZ az elmúlt 10 évben megteremtette és megszilárdította az integritás kultúrát a közszféra intézményeiben.

Az ÁSZ 2011. és 2019. között az Országgyűlés döntésével összhangban minden évben elvégezte a hazai intézmények integritás kultúrájának meghonosítását és elterjesztését szolgáló, holland tapasztalatok alapján kidolgozott Integritás felmérést. A felmérésben való részvétel során a közintézmények egy kérdőív segítségével szembesültek az őket fenyegető korrupciós veszélyekkel, valamint integritási kontrolljaik kiépítettségének hiányosságaival. A 2020-ban megvalósított integritással kapcsolatos kérdőíves kutatáshoz 4002 közpénzből működő, nemzeti vagyont kezelő szervezet csatlakozott. Az elmúlt kilenc év tapasztalatai alapján, az Integritás felmérésnek, önteszteknek és képzéseknek köszönhetően széleskörűen ellenőrizhetővé váltak a korrupciós veszélyek ellen védeettséget biztosító integritáskontrollok a magyar közszférában.

Magyarország Kormánya 2020 júniusában a 2020-2022 közötti időszakra vonatkozóan középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia elfogadásáról döntött, amelynek több pontja is a számvevőszék elmúlt 10 évben felhalmozott tudásanyagán alapszik.

Az elmúlt tíz évben az ÁSZ értékelte a költségvetési intézmények, az állami és nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok és közsztetületek, valamint az összes magyarországi önkormányzat és hivatalaik integritását, amellyel hozzájárult a korrupciós kockázatok elleni eredményes védekezéshez.

A korrupció elleni rendszerszintű fellépés elmúlt 10 évének eredménye a magyar gazdaság kifehéredésében is látszik. Az ÁSZ számos eszközzel járult hozzá az elért eredményekhez. Ide tartozik a költségvetés tervezetének évenkénti véleményezése; a költségvetés végrehajtásának (zárszámadás) rendszeres ellenőrzése, amely magában foglalja a korrupciós veszélyek ellen védeettséget biztosító belső kontrollrendszerek fejlesztését, továbbá ide sorolhatók a költségvetési és makrogazdasági folyamatokat, az adórendszert, a digitális fejlesztéseket és egyéb, a magyar gazdaság fenntartható kifehéredését szolgáló számvevőszéki elemzések.

Az integritás erősítésére az MNB idén megújította belső Etikai Kódexét, amely a jogszabályokon túl további etikai követelményeket határoz meg az egyes szakterületeknek. A jegybanknál a belső kontrollokat értékelő Integrált Bizonyosság Program keretében mérik fel az intézményen belüli folyamatok, tevékenységek kockázati kitétséget, kontrollkörnyezetét. Új compliance kockázatértékelési módszertan jött létre a VIBER kapcsán az új és a meglévő ügyfélkört érintően a visszaélések, csalárd kezdeményezések megelőzésére, amit a fizetési, elszámolási, kiegyenlítési rendszer kapcsán érintett valamennyi szereplő is alkalmazhat.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) **2021-ben megújított Etikai Kódexében fogalmazta meg a jogszabályokon, belső utasításokon túli további etikai elvárásait munkatársaival szemben.** A dokumentum értékek és elvek átfogó gyűjteménye, a jegybanki munkavégzés kapcsán irányadó magatartási normák foglalata, s rendelkezik az etikai vétségek kivizsgálásának rendjéről és az Etikai Bizottság működéséről is. Alapelve, hogy a megfelelőség nem kizárólagosan jogi fogalom, hanem kultúra és értékrend, stabilitás és kreativitás, a világhoz és a munkatársak saját értékeihez való rendezett viszony.

Az MNB belső kontrollfunkciókat ellátó szervezeti egységei a belső kontrollokat értékelő Integrált Bizonyosság Programot működtetnek, amely – nemcsak szakértői, de vezetői szinten is – feltérképezi és validálja a folyamatok, tevékenységek kockázati kitétséget és kontrollkörnyezetét. Az értékelések adják az alapot a kontrolltevékenység fejlesztésére. Kiemelt cél a megelőzés is, ami révén a szakterületek még az esetleges incidensek előtt vizsgálhatják felül kockázataikat, meglévő kontrolljaikat, és időben hozhatják meg intézkedéseiket.

A kormány határozata alapján a 2022-ig terjedő időszakra vonatkozó **Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia végrehajtása során a jegybank több kiemelt belső compliance feladatot hajtott végre.** Az intézményen belüli beszerzési területtel együttműködve fejlesztette a beszerzési követelményrendszer megfelelőségi szempontrendszerét. A Nemzeti Védelmi Szolgálat által koordinált projekt keretében fejlesztette sajátos integritásirányítási rendszerét és az integritási kockázatok érzékelését mérő módszertanát, illetve integritásfejlesztési képzéseket tartott és megosztotta tapasztalatait a munkában résztvevő egyéb intézmények számára. Hasznosította a szakmai fókuszú tudatosító programok tapasztalatait a bankműveleti és tartalékezelési tevékenységet végző szakterületek részére. Az ügyintézési folyamatokban rejlő kockázatok további mérséklése érdekében támogatta a működés technológiai alapú folyamatai fejlesztését, egyszerűbbé, gyorsabbá, nyomon követhetővé tételét.

Szintén kormányzati kezdeményezés nyomán készült fel idén az MNB (több állami társintézménnyel együttműködve) **a pénzügyi ágazatba tartozó létfontosságú rendszerelemek – pl. készpénzellátás, devizatartalék-kezelés, pénzforgalom, pénzügyi rendszer stabilitása és felügyelése – hibrid fenyegetéseivel szembeni védelmének fejlesztésére.** E folyamat reflektál a világválság(ok) utáni komplex újraindítás, a digitális forradalom, robotizáció, mesterséges intelligenciák használata, vagy akár az új fintech fejlesztések okozta compliance kihívásokra is.

Az MNB olyan **új kockázatértékelési módszertant dolgozott ki a pénzforgalmi valós idejű bruttó elszámolási rendszer (VIBER) tekintetében,** amely az új és meglévő ügyfelek vonatkozásában is hatékonyan teszi lehetővé azoknak a compliance kockázataik szerinti belső minősítését és a kockázati szint szerinti besorolását. A módszertan figyelembe veszi az adott intézmény „jó kormányzás” követelményei terén fennálló állapotát, az integritáskontollok meglétét is. A tudatosan összehangolt módszertan előnye, hogy azt a fizetési, elszámolási, kiegyenlítési rendszereket üzemeltető valamennyi intézmény azonos módon alkalmazhatja az esetleges visszaélések megelőzése, a csalárd szándékok kiszűrése érdekében.

Az MNB kiemelt figyelmet fordít munkatársai integrált képzéseire, s ennek módszertani fejlesztésére. Az integritási kultúra fejlesztése során alapelv, hogy az nem pusztán ismeretátadást, hanem a belső meggyőződésből fakadó formálódást, a jegybanki kultúrával való azonosulást jelent a munkatársak részére. Az integritási képzések sarokpontjai egyrészt az összefüggésekben való gondolkodás, a közösségi jellegű, a munkatársakkal, ügyfelekkel együttműködő, a társadalmi hatásokat is figyelembe vevő munkavégzés, illetve fontos cél a megismertek továbbadása, hasznosítása, az intézményi küldetést megvalósító, s a közjót is szolgáló működés megvalósítása is.

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) folytatta megkezdett munkáját a korrupciós kockázatok csökkentésében. A versenyhatóság tavalyi szervezeti átalakítását követően idén már az integritás szempontjából is megerősített belső struktúrával végezte feladatait.

A Gazdasági Versenyhivatal 2021-ben a korábbiakhoz képest **gyorsabban reagáló és ügyfélközpontú nemzeti hatóságként** működött. A versenyhatóság nemzeti jellege nem csak külsőségekben nyert megerősítést, hanem működésében is megmutatkozik: prioritásként kezeli a hazai fogyasztók problémáinak minél hatékonyabb kezelését, a magyar vállalkozásokat érintő káros piaci jelenségekkel szembeni fellépést, illetve a versenyjogi jogsértések hatásainak közvetlen kompenzációját. A GVH versenyfelügyeleti eljárásai így **alkalmasabbá váltak a fogyasztókat ért hátrányok jóvátételére.**

A hatósághoz érkező jelzések emelkedő száma jól mutatja, hogy **a hazai fogyasztók és vállalkozások bíznak a GVH-ban.** Idén eddig több mint 1200 megkeresés (panasz, illetve bejelentés) érkezett a hivatalhoz. A versenyhatóság kiemelten gyorsan megvizsgálja a hozzá érkező jelzéseket és dönt az esetleges fellépés szükségességéről.

A GVH versenyfelügyeleti eszköztára idén új eszközzel bővült: a **gyorsított ágazati vizsgálat** lehetőségével, amelyet a Kormány a veszélyhelyzet idejére, a járvány negatív gazdasági hatásaival küzdő szektorok hatékonyabb feltérképezése érdekében vezetett be a hazai jogrendbe. A versenyhatóság az építőipar két lényeges alapanyag-piacán (tégla, épületfa) is élt új jogszabályi lehetőségével azért, hogy pontosabb képet kaphasson a drágulást okozó esetleges versenytorzulásokról.

Emellett idén is folyamatos volt **a tisztességes piaci verseny figyelemmel kísérése és védelme a GVH hagyományos eszköztárával.** A hatóság kartellfelderítő munkatársai több mint 50 vállalatnál jelentek meg, a rajtaütések során 13,5 TB adatot gyűjtöttek. Ez a mennyiség hozzávetőleg egymillió fotónak, vagy 1350 mozifilmnek felel meg. A GVH anonim kommunikációs csatornáján, a Kartell Chaten a hatóság kollégái 14 témában vették fel a kapcsolatot a nevük elhallgatását kérőkkel.

A nemzeti versenyhatóság **versenyfelügyeleti döntéshozatala is aktív volt** az idei évben: a Versenytanács eddig 34 ügyet zárt le, melyből 23 esetben állapított meg olyan jogsértést, ahol összesen 66 vállalkozás érintett. 2021-ben a jogsértések során kiszabott összes bírság eddig 17,3 milliárd forint volt, melynek döntő része – 16,3 milliárd forint – kartellmagatartások miatt került elrendelésre. Ezzel végképp sikerült a GVH-nak megtörnie azt a hamis percepciót, hogy a hatóság inkább fogyasztóvédelmi ügyekben aktív és szab ki nagy bírságokat.

A GVH **összefonódás-ellenőrző tevékenységével kapcsolatban** kiemelendő, hogy a tapasztalatok szerint **a hatóság szava a legtöbbször elegendő.** A GVH törvény alapján történő jelzésére a felek jellemzően önként korrigálnak. A vállalkozások az idei évben minden esetben eljárásindítás nélkül összhangba hozták a fúzióhoz kapcsolódó megállapodásaikat a törvényi elvárásokkal.

Októberben a Gazdasági Versenyhivatal szervezésében zajlott le a világ csaknem 140 versenyhatóságát tömörítő **Nemzetközi Versenyhálózat (ICN) konferenciája.** Az esemény a járványhelyzetre tekintettel online formában került megrendezésre, mely hatékony és költségtakarékos döntésnek bizonyult: a korábbi konferenciák létszámánál mintegy háromszor több, 1768 főt vonzott, miközben a GVH az eseményre elkülönített költségvetési keretének mintegy nyolcadát használta fel, innovatív módon építve a hazai versenyszakma hírnevét elismertségét.

Az integritás kiemelt jelentőséggel bír a közbeszerzési eljárások szabályszerű lebonyolításának előmozdításában. Ennek érdekében a Közbeszerzési Hatóság kiterjedt ellenőrzési tevékenységet folytat, mely során vizsgálja a közbeszerzésekkel kapcsolatos hirdetményeket, ellenőrzi a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások

jogszerűségét, valamint a közbeszerzési szerződések teljesítésének megfelelőségét. Előzőek mellett fontos feladat a közbeszerzési eljárások átláthatóságának és az eljárásokkal kapcsolatos információk megismerhetőségének biztosítása is. A szervezet 2021-ben belső eljárási folyamatait szinte teljes egészében digitalizálta, mely nagymértékben elősegíti az integritás alapú működést.

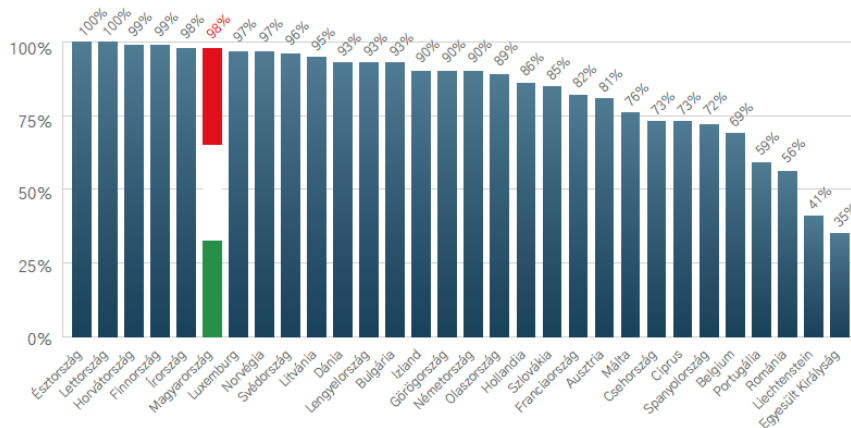
Minden eddiginél szigorúbb ellenőrzési tevékenység

A közbeszerzési eljárások törvényességének biztosítása és az esetleges szabálytalanságok megelőzése érdekében a Közbeszerzési Hatóság 2021-ben tovább szigorította ellenőrzési tevékenységeit. A **hirdetmények ellenőrzése** a szabálytalanságok, jogsértések megelőzésének legfontosabb eszköze. Közel 24.000 beérkezett hirdetmény esetében – megelőzve ezzel számos jogszerűtlen eljárás lefolytatását – csaknem ugyanennyi szabálytalanságra vonatkozó figyelmeztetés (hiánypótlás) került kiküldésre, amelyek döntő többsége a hirdetményellenőrzési folyamat során korrigálásra került. E körben a Közbeszerzési Hatóság elnöke idén **40 jogorvoslatot** indított a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt, amely csaknem egyharmaddal több, mint az előző évben. A közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött **szerződések teljesítésének és módosításának ellenőrzését** Magyarországon kizárólag a Közbeszerzési Hatóság végzi. 2021-ben a szerződések ellenőrzése minden eddiginél nagyobb hangsúlyt kapott: **az ellenőrzések száma több, mint 10%-kal nőtt.** Továbbra is jelentős a Hatóság ellenőrzési tevékenysége alapján hivatalból indított jogorvoslati kezdeményezések száma – 123 szervezet ellen 117 jogorvoslati kérelem került benyújtásra, amely az összes hivatalbóli kezdeményezés több, mint egyharmada.

Célunk a közbeszerzések teljes mértékű átláthatóságának fenntartása

Az Európai Unió statisztikái évek óta azt mutatják, hogy a magyar közbeszerzési piac csaknem 100%-ban átlátható. Ehhez fontos pillért biztosítanak a Közbeszerzési Hatóság hiteles forrásokon és tisztított adatokon alapuló statisztikái, amelyek tavaly óta – a Központi Statisztikai Hivatal általi akkreditációt követően – az egyetlen hiteles forrásnak tekinthetők a magyar közbeszerzések vonatkozásában. A minél nagyobb transzparencia biztosítása érdekében a Hatóság 2021-ben tovább bővítette az általa feldolgozott adatok körét, valamint ettől az évtől kezdve negyedévente tájékoztatót publikál az aktuális közbeszerzési statisztikákról. A teljes átláthatóságot pedig a szervezet honlapján és mobilapplikációján már külön statisztikai aloldal is biztosítja, ahol folyamatos a közbeszerzésre vonatkozó statisztikák közzététele.

Átláthatósági arányok az egyes európai országokban, 2019

Megjegyzés: Az ábrán szereplő adatok azon odaítélt szerződések arányát mutatják, amelyek esetén ajánlati felhívás került közzétételre. Az ábra azt tükrözi, hogy az ajánlatkérők mennyiben adnak az EU joggal ellentétesen elégtelen információt a közbeszerzési tevékenységükről. Az adatokban a 0% jelentése, hogy az ajánlatkérők elégtelen információt adnak, a 100% jelentése, hogy az ajánlatkérők minden információt megadnak, azaz nincsenek eltírt adatok.

Forrás: A 2019. évre vonatkozó Belső Piaci Eredménytábla 10. indikátora – Hiányos ajánlati felhívások

A verseny biztosított, a versenykorlátozó eljárások száma fokozatosan csökken

A közbeszerzési eljárások terén továbbra is **intenzív versenyhelyzet** tapasztalható, amit több tényező is alátámaszt. A Hatóság szigorú ellenőrzési tevékenységének is köszönhetően a **hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások** számát már 2020-ra sikerült az **uniós élmezőny** szintjére csökkenteni, ezen eljárások száma az elmúlt években csaknem a tizenötödére csökkent. Ez a trend 2021-ben is folytatódott: ez évi kb. 250 eljárást jelent, ami az összes eljárás 2-3%-a. Emellett kiemelendő az **egyajánlatos eljárások** számának alakulása is: az elmúlt három évben megfigyelhető, hogy ezen eljárások mind számban, mind pedig értéküket tekintve csökkenő tendenciát mutatnak.

Digitalizáció

Az integritás alapú működést nagyban segíti a belső rendszerek digitalizációja, amely 2021-ben a Hatóságnál számos folyamat tekintetében megvalósult. Erre alapvetően nem a jelenlegi járványügyi helyzet, hanem a Közbeszerzési Hatóság integritás iránti magas szintű elköteleződése miatt került sor. A közbeszerzési eljárásban részt vevő szakemberek képzése teljes mértékben átkerült az online térbe, amelynek köszönhetően a saját rendezvényeinken – a korábbi évek tapasztalatait lényegesen meghaladva – összesen 2500 szakember képzése valósult meg, mely jelentősen több, mint a tavalyi 1700 fő. A Hatóság különösen fontosnak tartja, hogy képzéseiben a közbeszerzési szakértők naprakész tájékoztatását kapjanak a felmerült gyakorlati problémákkal kapcsolatosan, amely nagyban hozzájárul a közbeszerzési eljárások szabályos lefolytatásához.

A Kúria alaptörvényi meghatározottságánál fogva az ítélezést ellátó általános hatáskörű bíróságok egyike, amely saját ítélező szintjén egyedülként működve, az egyedi ügyekben történő igazságszolgáltatás mellett köteles biztosítani a bírósági jogalkalmazás egységességét. A Kúriának ezért szilárdnak, magabiztosnak és megbízhatónak kell lennie.

A megbízhatóság egyik feltétele az átlátható, minden illetéktelen befolyástól mentes intézményi működés. A Kúria ezért a korrupcióellenes ügyekben folytatott büntető igazságszolgáltatás és jogegységesítés mellett folyamatosan biztosítja saját bírói és tisztviselői karának, munkafolyamatainak ellenállóképességét is, és **kezdetől fogva részt vesz az állami szervek korrupcióellenes együttműködésében**. Az együttműködést elindító szándéknyilatkozat 2011. decemberi aláírása óta a Kúria jelentős mértékben fejlesztette **korrupcióellenes eszköztárát** és ehhez kapcsolódóan valamennyi igazgatási munkafolyamat szabályozása megvalósult.

Az integritással kapcsolatos problémák kezelése - alaptörvényi meghatározottságánál fogva - a **Kúrián alapvetően az igazságszolgáltatási, azon belül pedig elsősorban a büntető ítélezés** keretén belül valósul meg, ezért alapjaiban tér el az állami szervek által elsősorban a közzsférában, azon belül is a közigazgatási dolgozókat és eljárásukat érintő integritást helyzetek kezelésétől. Ennek megfelelően a Kúria elsősorban a büntetőjogi jogkövetkezmények tekintetében foglal állást az integritást sértő cselekményekről. Ide tartozik a korrupcióval kapcsolatos ítélezés, valamint a megbízhatósági vizsgálatra vonatkozó korábbi elvi iránymutatások és annak törvényessége tekintetében határozatok meghozatala. Ezen határozatokat az integritás kockázatok kezelésével foglalkozó társszervek számára a Kúria rendszeresen rendelkezésre bocsátja.

Minthogy a **büntetőjog a személyes felelősség**, azaz az alanyi bűnfelelősség elvén alapul, így korrupció csak bizonyított bűncselekmény esetén állapítható meg. A Kúria ily módon és elsősorban a felderített és alsóbb fokú bíróságok által már elbírált bűncselekmények vonatkozásában fejt ki álláspontját. Ezt tükrözik a Kúria ítélezésében, az eseti döntésekben és iránymutatásokban a korrupciós, valamint az ahhoz jellegében nagyon hasonló bűncselekmények megítélése. Mivel a Kúria elsődleges alkotmányos feladata a jogegység biztosítása, ezért az integritást érintő cselekmények és események kapcsán is ez feladata és célja.

A vizsgált kérdések közül kiemelt jelentőségű az ún. **megbízhatósági vizsgálat**, mint a megelőzés elsődleges eszközének monitorozása a harmadfokú, valamint a felülvizsgálati eljárások során. Az alsóbb fokú bíróságokon kialakult eltérő álláspontokra figyelemmel ezen jogintézmény kapcsán kiemelt jelentősége van a joggyakorlat egységesítésének és nem utolsósorban az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata értelmezésének. Ez elsősorban az alábbi kérdésekre terjed ki: a törvénytelen hatósági felbujtás, a döntési szabadság biztosítása, a bizonyítékok törvényességének vizsgálata, a végrehajtási terv kereteinek értelmezése, valamint annak vizsgálata, hogy minden esetben szükséges-e a büntetőeljárás és a büntetőjogi szankció.

A Kúria a nem szorosan az ítélezéssel összefüggő tevékenységei esetében is vizsgálja és kezeli a szervezeti integritás kérdését. **A szervezeti integritást erősítő megoldások elnöki utasítások** formájában található meg. Ide tartozik a Kúria „Integritás Szabályzata”, az „Integrált Kockázatkezelés Eljárásrendje”, valamint „A Szervezeti Integritást Sértő Események Kezelésének Eljárásrendje”.

A Kúria **Kockázatkezelési Munkacsoportja** és az **integritásfelelőse** folyamatosan aktív, javaslataik intézkedéseket alapoznak meg. A Kúrián évek óta, féléves rendszerességgel ülésezik a Kockázatkezelési Munkacsoport a bírósági működés során jelentkező kockázatok teljes körű számbavétele, integrált kezelése és hatékony megoldási javaslatok kidolgozása érdekében, amelyek megvalósulását folyamatosan figyelemmel kíséri.

A Kúria integritásfelelőse tevékenységéről minden évben a Kúria Elnökének **beszámolót** készít. A Kúria integritással foglalkozó munkatársai rendszeresen részt vesznek az Állami Számvevőszék integritás tárgyú rendezvényein.

A személyes adatoknak az európai uniós adatvédelmi rendelet (GDPR) rendelkezéseinek megfelelő védelme céljából, az **adattvédelmi tudatosság** erősítése érdekében a bírák és az igazságügyi alkalmazottak képzésen vettek részt. A Kúrián adattvédelmi felelős működik, elkészült az adatkezelési nyilvántartás, az adattvédelmi és adatkezelési szabályzat, az incidenskezelési eljárásrend, belső adatkezelési tájékoztató, érdekmérlegelési

tesztek, valamint hozzájáruló nyilatkozat minták. A Kúria biztonságtudatossági képzéseket szervezett. A fokozott adatbiztonságot szolgáló informatikai fejlesztések megvalósultak.

A Kúria elnöke 2020. március 16-án az új koronavírus okozta válsághelyzet hatékony és gyors kezelése érdekében **Válságstábot** hozott létre, mely azóta folyamatosan működik. A Kúria elnöke a járványügyi helyzet időtartama alatt ellátandó bírósági igazgatási, ügyintézési és ügyviteli feladatok teljesítése, valamint a Kúria bírói és igazságügyi alkalmazottai egészségügyi állapotának megóvása érdekében megalkotta és a járványügyi helyzethez képest mindenkor aktualizálta az új koronavírus által okozott járványügyi helyzetben szükséges intézkedésekről szóló elnöki utasítását.

A koronavírus járvány jelentős többlet terhet okozott az **Informatikai Osztálynak**. Az informatikai rendszerek folyamatos és biztonságos üzemeltetését és integritását szolgálja egyrészt a folyamatos karbantartás és a Kúria Informatikai Biztonsági Szabályzatában foglalt előírások betartásának ellenőrzése.

A **Kúria rendszeresen felülvizsgálja és szükség esetén módosítja a hatályban lévő szabályzatait**. A Kúria Szervezeti és Működési Szabályzata 2021-ben megújult, és módosításra került számos gazdálkodást érintő szabályzat is.”

MAGYARORSZÁG ÜGYÉSZSÉGE

Magyarország Ügyészsége – a jogi és technikai újításoknak köszönhetően – az elmúlt időszakban *a világjárvány ellenére is hatékonyan működött*. A 2020 márciusában bevezetett veszélyhelyzet a büntetőeljárás törvényben foglaltaktól eltérő eljárásjogi szabályokat határozott meg. Az ügyészség szerepe rendkívüli módon felértékelődött, hiszen nem csupán a vádat képviselte a bíróság előtt, vagy a nyomozás felügyeletét látta el, hanem aktívan segítette az eljárások gyors és járványügyi szempontból minél kevesebb kockázatot jelentő befejezését.

A közélet tisztaságáért tett első közös szándéknyilatkozat óta eltelt egy évtizedben – így a járvánnyal terhelt elmúlt évben is – *töretlen az ügyészség elkötelezettsége a korrupció elleni küzdelemben*. A Központi Nyomozó Főügyészség szerepe e területen még hangsúlyosabbá vált, hiszen az új Be. hatálybalépésével valamennyi hivatali korrupciós bűncselekmény nyomozása ügyészségi hatáskörbe került. Az ügyészség szorosan együttműködik az ezen bűncselekmények felderítésére hivatott hatóságokkal, így különösen a Nemzeti Védelmi Szolgálattal. A kialakult hatékony eszközrendszer – amely tovább gyarapodott a megbízhatósági vizsgálat körének kiszélesítésével – nagyban hozzájárult az eredményes hatósági fellépéshez.

A magyar ügyészség nemzetközi szinten is fontos szerepet vállal a korrupció elleni küzdelemben.

A gazdasági bűncselekményekhez korrupciós bűncselekmények is kapcsolódhatnak. Emiatt is kiemelten fontos, hogy a szervezetünk – mind vezetői, mind szakértői szinten – továbbra is szorosan együttműködik az OLAF-fal, mint az uniós pénzekkel összefüggő adminisztratív szabálytalanságokat vizsgáló uniós szervezettel.

A magyar ügyészség – bár erre nincs törvényi kötelezettsége – a mindig követett protokoll szerint az OLAF igazságügyi ajánlása nyomán valamennyi esetben elrendelte a nyomozást, illetve amennyiben már folyamatban volt a nyomozás, az OLAF ajánlását a nyomozás irataihoz csatolták és abban értékelték. Az OLAF 2020-ra vonatkozó éves jelentéséből kitűnik, hogy a magyar ügyészség az OLAF ügyek 67 %-ában emelt vádat. Ez a szám kimagasló eredmény, hiszen közel a duplája a 37 %-os uniós átlagnak.

Az igazságügyi ajánlások száma egyébként évről évre csökken: 2016-ban 10, 2017-ben 6, 2018-ban 4, 2019-ben 3, míg 2020-ban 2 ajánlás érkezett.

Dr. Polt Péter legfőbb ügyész és Ville Itälä OLAF főigazgató a 2020 januári budapesti találkozásukon megállapodtak abban, hogy az eddig is jól működő szakmai kapcsolat további elmélyítése érdekében együttműködési megállapodást dolgoznak ki.

Az *EUROJUST* több uniós országot érintő súlyos és szervezett bűncselekmények esetén nyújt segítséget a tagállamok ügyészségeinek. A magyar kezdeményezésű ügyek alapján Magyarország az elmúlt két évben az 5. legtöbb ügyet nyitó tagállam volt. 2020 folyamán az Eurojust égisze alatt a magyar hatóságok összesen 4 újonnan létrehozott és 11 folyamatban lévő közös nyomozócsoportban vettek részt.

Minden más Európai Uniói szervvel is együttműködik az ügyészség annak érdekében, hogy minél hatékonyabban lépjen fel a korrupció ellen. Így ez a szándék vezette a szervezetet, amikor idén áprilisban – a nem csatlakozott országok közül elsőként és eddig egyedülként – munkamegállapodást kötött az *Európai Ügyészséggel* (EPPO-val).

A korrupciós ügyekben a megelőzés egyik fontos eszköze, hogy a közvélemény nyomon tudja követni a büntetőeljárások alakulását, ezért az ilyen bűncselekmények kapcsán tett ügyészségi intézkedésekről *a sajtósóvívői hálózat folyamatosan tájékoztatja a nyilvánosságot*.

OBH

A bíróságok 2021. évi működésére – az előző évhez hasonlóan – rányomta a bélyegét COVID-19 világjárvány elleni védekezés. Ennek következtében a bírósági dolgozók és az ügyfelek egészségének védelme vált a bíróságok működtetésének elsődleges prioritásává, ugyanakkor ezzel egyidejűleg az ítélkező munka és az igazgatás folyamatosságát is biztosítani kellett.

Az év végével elmondható, hogy a bíróságok működése a megváltozott körülmények között is folyamatos volt, amiben ügydöntő jelentősége volt a különféle digitális megoldások használatának.

Ennek körében kiemelendő, hogy a bíróságok központi képzései szinte kizárólag digitális formában kerültek megtartásra, azonban ez csupán módszertani változást jelentett, a képzések színvonala nem csökkent. A bírósági titkárok – vagyis a jogi szakvizsgával rendelkező, egyes ügyekben önálló hatáskörben is eljáró, a bírói utánpótlás derékhadát alkotó – bírói hivatásra felkészítő képzéssorozatának továbbra is kezdőmodulja a bírói hivatástudattal, etikával és integritással foglalkozó képzés. Emellett az idei évben külön belső képzésre került sor az OBH illetékes főosztályának szervezésében „*Integritás a közbeszerzési eljárásokban*” címmel.

Az OBH a megváltozott körülmények között is folyamatosan működtette a bírósági fejezet prudens működéséhez szükséges belső kontrollrendszert. A bírósági fejezet egészét érintően integrált kockázatkezelési rendszer működik, az egyes intézmények – a bírósági szervezetben ugyanis 27 önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység működik – pedig kockázatkezelési szabályzattal rendelkeznek, amely meghatározza az egyes területeken azonosítható kockázati eseményeket és azokkal kapcsolatos intézkedési tervet.

A pártatlan bíráskodáshoz való jog az Alaptörvény XVIII. cikkének (1) bekezdésben tételezett alapjog – ennek fokozott érvényre juttatása érdekében az OBH a 2021-es évben több jogszabály-módosítást is kezdeményezett. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (1) bekezdésének d) pontja szerint ugyanis az OBH elnöke általános igazgatási feladatkörében a bíróságokat érintő jogszabály megalkotására tehet javaslatot a jogszabály kezdeményezésére jogosultnál. Az OBH kezdeményezésére ennek keretében pontosításra kerültek a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénynek a bíró „elfogultság” miatti kizárására vonatkozó szabályai, továbbá a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvényben az egyéb szervhez beosztott bírónak – a beosztása megszűnés utáni – kizárására vonatkozó szabályok.

Annak érdekében, hogy a tudományos kutatásnak az Alaptörvény X. cikke (1) bekezdésében biztosított szabadsága és a személyes adatok VI. cikk (3) bekezdésében biztosított védelmének dinamikus egyensúlya biztosított legyen, az OBH keretében működő Magyar Igazságügyi Akadémia a kutatási kérelmek elbírálása során egyeztet az adatvédelmi- és az integritásfelelőssel is.

Továbbra is elmondható, hogy csekély számban történnek olyan cselekmények, amelyek a bírósági épületek biztonságát vagy a bírósági dolgozók testi épségét veszélyeztetik: 2021. első félévében 11 olyan esemény történt, amely során bírósági dolgozót vagy a bíróság épületében tartózkodó ügyfelet ért erőszakos cselekmény vagy erre irányuló fenyegetés, ezen felül mindösszesen 5 olyan verbális vagy írásbeli fenyegetést intéztek bírósági dolgozókhoz, amelynek célja az volt, hogy az eljárás lefolytatását megakadályozzák vagy megnehezítsék.